

get til Gavn for vort Samfund og vort Fædreland. Det er det andet Lyspunkt.

Det tredje Lyspunkt er dette, at Forholdstalsvalgmaaden, som det er blevet sagt, har faaet en Fod indenfor Døren i vor Grundlov, i hvert Fald er det anerkendt, at nu skal der være Retfærdighed. Nu skal Partierne have Lov til at blive repræsenteret baade i Folketinget og i Lands tinget i Forhold til deres Styrke. Det at indrette en Valgmaade, som gør, at et enkelt Parti kan faa et langt større Antal Repræsentanter ind end et andet og maaske helt udelukke et andet, det minder om Fabelen om Ræven, der bød Storken til Gilde og bød den Mad i en flad Tallerken. Det er nu rettet; det er Glanspunktet, det er et Lyspunkt ved den nye Grundlov, at nu skal der være retfærdig Fordeling. Om den er heldigt gennemført i Valgloven, skal jeg lade staa ved sit Værd. Jeg hører til dem, der hellere vilde have haft en ligefrem Indførelse af Forholdstalsvalgmaaden. Man kan jo imidlertid ikke opnaa alting, og jeg synes, at naar Princippet dog er slaaet fast i Grundloven, at der skal være Retfærdighed, saa kan vi nok være tilfredse hermed. Og lad mig nu berøre et Punkt, som jeg vil kalde en Skade eller en Fejl ved Juni-Grundloven, og som vi paa en vis Maade har lidt under, og det er, at en fremragende Mand i Danmark under den Periode, vi nu har oplevet, ikke har haft Sikkerhed for at faa Sæde i den danske Rigsdag, uagtet han kunde være den allermest fremragende i politisk Henseende. Det var en Følge af den Valgmaade, vi havde. Selve Grundlovens Fader, Biskop Monrad, maatte finde sig i at falde snart i en, snart i den anden Kreds. Der er politiske Dygtigheder i vort Land, som kan føle sig krænkede over, at de er faldet i en enkelt Kreds, saaledes at de slet ikke vil deltage mere i Politik. Den nye Grundlov raader Bod paa dette. Den Omstændighed, at en Mand nu kan stille sig i flere Kredse indenfor Amtet, sikrer, at de dygtigste Kræfter kommer ind i Tinget. Jeg betragter det som et stort Gode. Jeg synes, at vi har lært saa meget under Arbejdet her i Tinget, at der er visse Mænd, som vi paa ingen mulig Maade kan undvære eller grumme nødtigt vil undvære. Nu kan man sikre sig, at de bliver valgt.

Det fjerde Lyspunkt er berørt af andre. Det er dette, at Kvinderne faar Valgret. Jeg synes, at det er en stor Uretfærdighed, at Kvinderne har været udelukkede i saa lang Tid, som de har været. Kvinderne er i Flertal. Det at tale om al-

mindelig Valgret og saa udelukke Flertallet har været en ganske underlig Ting. Jeg hilser det derfor med Glæde, at Kvinderne nu har faaet lige borgerlige Rettigheder med Mændene.

Det femte Lyspunkt er, at Tjenestefolkene er kommet med. At Grundlovens Fædre i 1848 udelukkede Tjenestefolkene, var vistnok begrundet i, at man antog, at Tjenestefolkene var afhængige af deres Husbond. Nu har Tiderne forandret sig. Dels har vi faaet hemmelig Afstemning, og dels er det jo saaledes, at det snarere er Husbonden, der er afhængig af Tjenestefolkene, end omvendt. Men idet vi giver vore Tjenestefolk lige borgerlige Rettigheder med os andre, synes det mig, at vi derigennem anerkender deres store Arbejde. Vi maa vel nok sige, at det legemlige Arbejde her i Landet udøves fremfor alt af Tjenestefolk, og der er jo et gammelt Ord, der siger, at Arbejdet adler baade Mand og Kvinde. Derfor hilser jeg med Glæde, at den nye Grundlov giver Valgret til Tjenestefolk.

Nu til Slut skal jeg blot minde om noget, der ser ret mærkeligt ud, og det er, at hver Gang vi her i Danmark har vedtaget Grundlov eller Forandring i Grundlov, har der været europæisk Krig. I 1849 blev Grundloven vedtaget midt under Kanonernes Torden. I 1866 havde vi den store mitteuropæiske Krig. Jeg mindes i dette Øjeblik, hvor optaget man var netop af Krigen og vort Fædrelands Stilling den Gang til Krigen. Det var det, der gjorde, at Grundtvig som Aldersformand sagde disse bekendte Ord: Nu gælder det for alle at være tro indtil Døden mod Frihed og Fædreland, saa skal vi have det Haab, at det danske Folk skal bevare sin Selvstændighed, saa længe Bølgerne ruller og til Verdens Ende. Disse alvorlige Ord var dikterede af Krigen og den Fare, som der den Gang var for vort Fædreland. Og nu, nu staar vi i det samme, ingen af os ved, hvorledes denne Krig vil ende, ingen af os ved, hvorledes det vil gaa vort Fædreland under denne Krig. Vi staar altsaa omtrent under de samme Forhold som i 1866, Krigen er jo endogsaa endnu mere voldsom end den Gang. At vi har faaet vor Grundlov gennemført under saadanne Forhold, er vel en Følge af, at vi alle vil gavne vort Fædreland. Jeg føler mig overbevist om, at Fædrelandets Ve og Vel har ligget alle dem, der nu har sluttet sig sammen ogsaa om denne Grundlov, paa Sinde, som det ogsaa gjorde i 1866. For Fædrelandets Skyld, naar der er Fare